

Népünk legfőbb gondja mentális természetű

Hódi Sándor a pártok meghasonlásáról és a nemzeti önpusztításról

Az utóbbi hónapok történelmi következtében megkerülhetetlenül vált a határon túl élő magyar nemzeti közösségek társadalmi és szerveződéskéne, és ezzel összefüggésben a Magyarok Világszövetsége szerepvállalásának az átgondolása, elemzése. Hogyan lehet a szellemi újjászülés intézményes feltételeit megteremteni? – erről kérdeztük a vajdasági Adán élő Hódi Sándor pszichológust, aki 1994-től az MVSZ jugoszláviai országos tanácsának elnöke, 1996-tól pedig a Kárpát-medence regionális elnökhelyettese.

– Fájdalmas, de azzal kell kezdenem, hogy a legutóbbi szerbiai választásokon a magyar kisebbségpolitika a Vajdaságban megbukott. Kiderült, hogy az itt élő, mintegy 300 ezer főnyi magyarok többsége nem támogatja a nevében folytatott politikát, nem kéri a magyar pártokból. Valahol valami elváltunk, s lehetséges, hogy sok mindent előről kell kezdenünk.

– *Mire alapozza ezt az utóbbi megállapítását?*

– A kisebbségi pártok 1989-ben annak rományében jöttek létre a Kárpát-medencében, hogy a térség politikai stabilizálása megállíthatatlan folyamat, amelyben belül új és váratlan helyzetek adódhatnak számunkra, s természetesen javunkra fordulókat körülmények, alkalmak is. Ezért úgy éreztük, hogy jóvátehetően működésük volna, ha a magyar kisebbségek kimeradnának a politikából. *Mindent egy lapra tettünk fel*, meghoztunk arra, hogy a történelem kegye folytán talán alkonyféltára kerülünk, és elcséghetjük a magyarság integrációját. Politikai életünk megszervezésével, a pártok megalakításával tulajdonképpen erre az esélyeségre készültünk.

– *Az innárra nemcsak kisebbségben, hanem politikai ellenzékben is – kivéve az RMDSZ utóbbi egy évét – elidőtöltött hét esztendőnek melyek a legfőbb tanulságok?*

– A várt és javunkra fordulóba ígért helyzetek nem álltak elő, vagy ha igen, akkor nem mindig tudtuk élni velük. Egyáltalán ajánlhat az is megállapíthatjuk, hogy a politikai életbe való bekapcsolódás, a parlamenti csatlakozások az elmúlt hét év folyamán vajmi kevés kézzelfogható eredményt hoztak számunkra. Hozhatjuk azt is, hogy az

egyes országokban a kisebbségi számarányunkból következően ezután sem várható átírás. Amit sikerült létrehozni, ma inkább hátrányunkra van, mint a jövőt szolgálja. A pártok megosztották a magyar nemzeti közösségeket, és mozgásterük beszűkülésével párhuzamosan lassan fel is morzsolódtak azokat. Ugyanakkor a pártok maguk is meghasonlottak, mert áldoztat estek vezetői ambícióknak, a külső manipulációknak és a belső hatalmi harcoknak. Történt, ahogyan történt, de

mégis ringbe szálltunk, ami arra figyelmeztet: a *mentálisunkon kellene valamit változtatni*. Annál is inkább, mert biztosra vehető, hogy sem a parlamentari csatlakozások, sem a magyar-magyar politikai kapcsolatok színjén a közeljövőben nem várható lényeges javulás. Sőt, ellenkezőleg, hiszen a dognává merevült politikai álláspontok miatt vélhetően tovább mélyülnek és szélesednek a szakadékok az anyaországi pártok, az anyaországi és a határon túli magyar pártok, valamint az egy-

séges életstratégián hiányával fűgg össze. A magyarságnak ezért – bármiféle önállósuláshoz – előbb szellemi támaszra kell megújulnia.

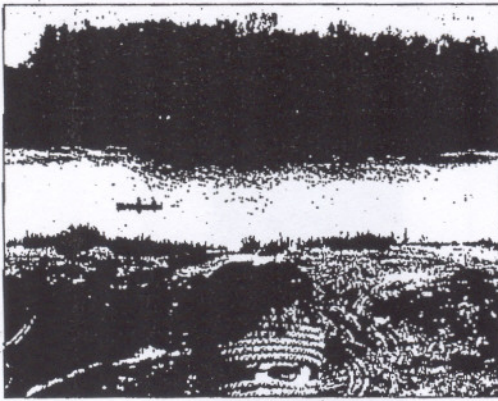
– *Ehhez első lépésként azonban le kellene rombolni a magunkban és magunk körül emelt érzelmi és szellemi korlátokat.*

– S' mindenekelőtt azokat a gondolkodási sémákat, amelyek a múlt csapdáiban tartanak. A magyarság ugyanis séresei és vágyálmai birodalmában ilmetéskül, hogy bármiféle tudatos átvonásra irányuló életstratégia lenne. Életünkben hiányzik a célvilág meghatározása, s ennek hiányában nem tudjuk, hogy mit kellene tennünk az előbbi megvalósításához. Folyamatos és erőteljes bennünk az aggodalom, ami nem kedvez a cselekvő magatartásnak. Sajnos ilyen lában és látóvonal sodródunk be az 1989-es társadalmi és politikai változásokba. S ekközben magunkban hordozzuk a régi szokásokon, életelveken, félelmeken és hiedelmeken alapuló, postatlan ön- és helyzetértékeléseket. A világ már régen megváltozott körülöttünk, mi azonban nem tudunk korábbi, régiálgi gondolkodási és viselkedési sémáinktól megszabadulni, s ezért nem tudunk új lehetőségekkel élni. Az újabb, szakítás magyar állapot az értelemes életelő hiányából ered.

Mint a vak, tapogatózunk magunk körül: mások szerzetéséről, könyörleltéről, tiszteletéről barmulatérr esedezünk, ahelyett, hogy magunkkal kezdenénk valamit és mindig bátran élünk az adott pillanat lehetőségeivel.

– *Mit lehet tenni ilyen körülmények között?*

– Meggyőződésem, hogy ebben a helyzetben a Magyarok Világszövetségének legfontosabb feladata a magyarság szellemi öbrendésének elősegítése. A mindennapokban az a vállalás azt jelenti, hogy *önálló magyar intézményeket* kell létrehozniuk a kreatívitás és a szellemi képességek kibontakoztatására. Meghözött abból az elsődleges célból, hogy csökkentjük a nemzet negatív önértékelését, és leromboljuk az önmagunk körül emelt érzelmi és szellemi korlátokat. Az elcsalott területeken élő magyar nemzetiségek esetében az önálló magyar egyetemek, felsőoktatási intézmények kiépítése szolgáltat leginkább az előbbi törekvéseket. Még akkor

Váradi László grafikája

tény: a kisebbségi érdekérvényesítést a politikailag réteg érdekeltisége és tudatlansága miatt ma már nem lehet a közösség részéről elvárni és ellenőrizni nemzeti tartalommal feltölteni.

– *Ismeretes, hogy a koszovói albánok más utat választottak.*

– Hosszú évek óta pártélet és választási csatlakozások helyett *közösségük megszervezésével foglalkoznak*, s napjainkban jogi forma szerinti ugyan még nem, gyakorlatilag azonban létrehozott saját államiügynökséget. Voltak ellenben a magyar kisebbségek a posztkommunistai nemzetállamok pártéletbe való bekapcsolódásukkal – az eredménytelenségük, kudarcok, károk mellett, amit az elmúlt hét évben elszenvedtek – a *kirakati ábdu szerepét töltik be a nagyvilág felé*. Politikai szerepvállalásukkal maguk hitelségtel a nemzetközi közvélemény előtt azt a „parlamentari demokráciát”, amely – akárcsak az ökbülvívásban – szentesíti a velünk szemben elkövetett gazságokat. Mi

azon kisebbségi nemzetiségekben szerveződő magyar pártok között.

– *Mi ennek az oka?*

– Napjainkban már nemcsak a körülmenyek, hanem a magyarság jelenlegi politikai elítélje is akadály a nemzeti integrációnak. Belátható időben elől ezért nem remélhető kedvező változás, amiért *stratégiaatlakozásra van szükség*. Látnunk kell, hogy egyértelmű és egyértelmű politikai akarat hiányában az autonómia megvalósításától is egyre távolodunk. Más téren kell tehát a társadalmi összefogást elérni. Több alkalommal szóval tettem, hogy a magyarság legnagyobb gondja nem politikai vagy gazdasági, hanem *mentális természetű*. Nem véletlen a nagyarányú önpusztítás, s itt nem csak az öngyilkosságok világviszonylatban magas arányára gondolok. Sokan súlyosabb az a közöny, ahogyan a nemzet tudománnyal veszi saját lephéltését. Ez a mentalitás és magatartás mind az egyéneknél, mind a nemzetnél az egés-

is ha jól tudjuk: napjainkban a magyar nemzetiségek szellemi rabságban tartása érdekében nemcsak önálló magyar egyetemekre, de még korlátozott autonómiával felruházott magyar tagozatok létrehozására sincs mindenütt lehetőség. Ezért ott, ahol nincsen mód magyar univerzitás alapítására, a Magyarok Világszövetsége kezdeményezésével és támogatásával *szabadegyetemeket* kell létrehozni. B szellemi fórumokon hamar kielelődik majd az a „kemény mag”, amely a passzív rezisztenciába sülyedt magyar nemzeti közösségeket képes lehet kizozdítani a holtpontról.

– *Ezt a programot mikénu lehet megvalósítani?*

– A Magyarok Világszövetsége az 1998-as költségvetési vitában folyamán tekintse egyik legfontosabb feladatának a határon kívüli rekedi magyarság szellemi kibontakoztatását és önállósodását támogatását, az önálló magyar egyetemek, vagy ahol ennyi a feltételei hiányoznak, a teljes körű autonómiával rendelkező szellemi szabadegyetemek létrehozását. Ugy vélem, hogy a *Szevi László Akadémia* szolgáltatni korlátolt ennek az intézményhálózatunk. Mindehhez még hozzá kell tennünk: a koszovói albánok is így kezdtek a hetvenes években. Saját egyetemeket, illetve felsőoktatási intézményeket, és az ott képzett nagyszámú, *nemzeti elkötelezettségű* értelmiséginek köszönhetően váltak képessé arra, hogy minden megpróbáltatás ellenére kezdtek vevők sorsukat és megszervezték jövőjüket. Ők tudják, hogy mit akarnak, s ezért képesek a rendőrségi terror ellenére hihetően lelki békeben élni a világgal és önmagukkal. Mi sajnos nem tudjuk, hogy mit akarnak; ezért folyamatos az aggodalmunk a jövő miatt, ezért az önpusztítás, s ezért marjuk ezerfelé egymást. Biztos vagyunk benne, hogy a Magyarok Világszövetségében belüli is sikertől helyrehozunk félresiklott kapcsolatunkat, és a szövetséget végre alkalmassá tudjuk tenni a magyarság szellemi megújulására szolgáló feladatok elvégzésére.

Az oldalt készítette:
Bölköz József